

Programul de activitate a Guvernului Republicii Moldova

Chișinău, 10 iunie 2009

Program prin denumire, dar manifest prin esență, acest document reprezintă mandatul unui Guvern, rostul principal al căruia este de a păstra pe harta lumii Statul Republica Moldova. Perseverența cu care în ultima perioadă este atacată această realizare supremă a poporului nostru determină clar preocuparea fundamentală a Guvernului țării.

Majoritatea cetățenilor țării au optat la 5 aprilie pentru Republica Moldova și noi sîntem hotărîți să ne consacram completamente cauzei democrației și consolidării statului nostru. Pentru echipa guvernamentală ce subscrie la acest document, statul înseamnă democrație, libertate, securitate, dar și salarii, pensii și asistență socială acordate pe deplin și la timp. Deși anterior lipseau complet sau parțial, în ultimii opt ani aceste atribute incontestabile ale statalității și-au recăpătat caracterul lor firesc în Republica Moldova. Chiar dacă a avut de confruntat mai mulți factori nefavorabili, obiectivi sau subiectivi, economia țării a atestat o creștere constantă și devenise punct de atracție pentru investiții străine importante. Anume aici erau ancorate politicile noastre sociale cu obiective majore, anterior nesperate.

Această evoluție ascendentă se baza pe cîțiva piloni, principalul fiind stabilitatea politică. Consolidarea acesteia întărește statul, destabilizarea îl poate nimici. Conștientizînd pe deplin acest adevăr axiomatic, organizatorii evenimentelor din 7 aprilie au atacat anume acest pilon al statalității, iar prin acțiunile lor ulterioare iresponsabile au anulat, de facto, votul cetățenilor țării exprimat liber și democratic, fapt confirmat de toate structurile internaționale care au monitorizat alegerile parlamentare. Conceput ca factor amplificator al efectelor

crizei economice mondiale, atentatul forțelor distructive asupra statalității Republicii Moldova, deși a eșuat, poate avea un impact dezastruos asupra dezvoltării economice și a bunăstării populației țării. Moldova și-a compromis într-o clipă avantajele sale investiționale, iar unele dintre obiectivele sociale trasate pe termen mediu pot fi ratate ireversibil. Iată de ce organizarea noului scrutin parlamentar democratic și neadmiterea pe viitor a unor asemenea atentate la voința poporului este datoria sfântă a autorităților statului, iar investigarea obiectivă, cu participarea structurilor internaționale abilitate, a evenimentelor din 6-7 aprilie 2009 va constitui preocuparea imediată a Guvernului. Împreună cu evaluarea acțiunilor organelor de forță ale statului în acea perioadă, acesta va fi primul pas spre instaurarea păcii civice și a consensului național – obiectiv prioritar pentru echipa guvernamentală.

În condițiile aprofundării crizei economice și financiare mondiale, economia națională a Moldovei a fost totuși în stare să genereze valoare adăugată suficientă și, respectiv, mijloace financiare pentru bugetul public. Anul 2008 a însemnat o creștere a tuturor indicatorilor economici, iar veniturile populației au sporit real. A fost pusă baza pentru implementarea unor programe sociale necesare populației și demne de un stat social. Consfințite prin lege, angajamentele sociale ale statului trebuie respectate, iar Guvernul este hotărât și capabil să asigure acest obiectiv pe durata mandatului său. Vom consolida baza fiscală și vom continua consecvent să optimizăm cheltuielile publice neprioritare. Rezerve în acest sens există în mai

multe domenii, principalul fiind sistemul administrației publice centrale și locale. Vom reduce semnificativ cheltuielile publice pentru întreținerea aparatului administrativ al statului, care în condițiile perioadei electorale extinse manifestă randament redus.

Setul de acțiuni asupra cărora se va concentra Guvernul pe durata acestui mandat restrâns este determinat de specificul situației în care se află Republica Moldova și de posibilitățile limitate pe care ni le oferă cadrul legislativ actual. În același timp, orice acțiune a Executivului se va baza pe politicile economice și sociale promovate anterior și va constitui o punte de lansare pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare pe termen mediu. Guvernului îi revine în această perioadă și gestionarea în condiții extreme a crizei economice amplificate de instabilitatea politică din țară.

Pe durata mandatului vom fi preocupați în mod prioritar de asigurarea funcționării **statului de drept** – condiție indispensabilă pentru desfășurarea democratică a scrutinului electoral și pentru asigurarea securității statului și cetățenilor. Vom asigura buna funcționare și sporirea încrederii cetățenilor țării și a organismelor internaționale în instituțiile democratice ale statului. Vom solicita și contăm pe suportul Consiliului Europei, Uniunii Europene și C.S.I. în procesul de monitorizare a campaniei electorale și sîntem hotărîți să încurajăm activitatea de monitoring a oricărei misiuni internaționale sau locale echidistante. În același timp, vom curma hotărît orice imixtiune în procesul electoral a forțelor distructive externe.

Experiența de după 5 aprilie curent impune reconsiderarea și reformarea cardinală a activității organelor de forță ale statului, care în mare măsură n-au fost în stare să prevină distrugerea simbolurilor statalității țării. Guvernul va intensifica eforturile de sporire a capacităților profesionale ale angajaților din cadrul organelor de drept, va consolida baza tehnico-materială și va moderniza managementul acestor structuri statale.

Un rol-cheie în funcționarea instituțiilor democratice ale statului și dezvoltarea economică îi revine sistemului judiciar. Guvernul și majoritatea cetățenilor țării sînt îngrijorați de modul în care funcționează acest sistem, fapt ce impune operarea unor reforme imediate în justiția moldovenească. Această reformă trebuie desfășurată în plină concordanță cu standardele europene și va avea drept scop principal consolidarea independenței sistemului judiciar, sporirea eficienței, precum și prevenirea și contracararea corupției în justiția moldovenească. Elaborarea modificărilor cadrului legislativ ce reglementează funcționarea sistemului judiciar va constitui una dintre preocupările imediate ale Guvernului.

Corupția, alături de problema transnistreană și lista incompletă a acordurilor interstatale de bază care consfințesc inalienabilitatea hotarelor și suveranității țării, reprezintă impedimentul principal în procesul constituirii Moldovei ca stat de drept și cu o economie de piață dezvoltată. Adevărați factori nocivi pentru prosperarea țării, aceste elemente distructive sînt puternic interdependente și atentează în egală măsură la securitatea politică și economică a statului. În aceste

condiții, Guvernul este hotărât să trateze problema corupției ca luptă pentru existența și prosperarea țării. Pe durata mandatului vor fi continuate acțiunile anticorupționale dinamizate în procesul implementării Planului Preliminar de Țară, iar antrenarea societății civile în combaterea acestui flagel va fi încurajată.

Guvernul este hotărât să contribuie la implicarea mai activă a societății civile în desfășurarea actului de guvernare. Vom amplifica eforturile de asigurare a libertății de expresie, pluralismului de opinie și dezvoltării societății civile durabile prin garantarea transparenței în activitate, accesului la informația publică și dezvoltarea parteneriatului între instituțiile statului și mediul neguvernamental.

Dialogul social și parteneriatul durabil edificat în ultimii ani între Guvern, sindicate și patronate este una dintre căile sigure de instaurare a consensului social și civic în țară. Guvernul va încuraja acest parteneriat și mizează pe rezultatele dialogului social.

Deziderat incontestabil al majorității concetățenilor noștri, **integrarea țării în Uniunea Europeană** reprezintă prioritatea ireversibilă și firească a politicii interne și externe a Guvernului Republicii Moldova. Obiectivul primordial al Guvernului este de a continua transpunerea în viață a principiilor acquis-ului comunitar consemnate în multiplele acte normative ale statului nostru, adoptate în procesul de realizare a Planului de Acțiuni „Republica Moldova – Uniunea Europeană”. Prioritatea esențială a Guvernului în contextul integrării europene este negocierea și semnarea în cel mai apropiat

timp a noului acord politico-juridic cu Uniunea Europeană. Perioada electorală nu trebuie să constituie un impediment pentru acest proces, or noul acord va semnifica o apropiere reală de comunitatea europeană, va asigura nivelul scontat de libertate a circulației cetățenilor noștri, mărfurilor, serviciilor și capitalului.

Realizarea plenară a aspirațiilor poporului nostru de a edifica o Moldova unită, cu un nivel înalt de securitate politică și economică, este puternic dependentă de calitatea sistemului de **relații externe** ale statului. Preocuparea de bază a Guvernului în acest domeniu va constitui promovarea unei politici externe conforme normelor internaționale, bazate pe respectarea reciprocă a principiului suveranității și independenței statale, pe promovarea și apărarea intereselor economice și politice ale statului și cetățenilor săi, în corelare deplină cu obiectivul suprem de reunificare a țării și integrare europeană a Republicii Moldova. Pe perioada mandatului vom fi preocupați de dezvoltarea consecventă a relațiilor bilaterale și multilaterale reciproc avantajoase cu țările vecine, bazate pe principiul respectării suveranității și independenței statelor, extinderea relațiilor de cooperare economică, tehnico-științifică, umanitară și culturală cu țările lumii.

Principiul neutralității statului, neapartenența la oricare dintre blocurile cu caracter militar, consfințit în Constituția țării, reprezintă pentru Guvernul Republicii Moldova pilonul de bază al politicii sale externe și premisă pentru asigurarea unificării țării.

O atenție deosebită vom acorda rolului Moldovei în structurile de cooperare regională, în special acelor în care exercităm în acest an președinția.

Reglementarea **diferendului transnistrean** și reintegrarea țării reprezintă o condiție de bază pentru existența și prosperarea statului nostru. Natura acestui conflict îi atribuie problemei transnistrene un nivel înalt de complexitate, amplificat evident și de evenimentele din perioada postelectorală din țară. Acțiunile iresponsabile ale forțelor politice care au provocat criza politică din țară sînt capabile să influențeze în cel mai negativ mod procesul de reglementare a acestui conflict.

Alternarea instrumentarului politico-diplomatic de reglementare a conflictului transnistrean, utilizînd formatul de negocieri „5+2”, cu acțiunile concrete de apropiere pe dimensiunea economică și socială a celor două maluri ale Nistrului denotă debutul unei dinamici pozitive în procesul de soluționare a acestui diferend. Acțiunile Guvernului vor fi orientate spre impulsivarea procesului de negocieri, în formatul recunoscut internațional, asupra viitorului statut juridic special al regiunii transnistrene, cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a țării, dar și spre sporirea numărului de proiecte economico-sociale implementate în regiune cu suport financiar intern și extern.

Gestionarea eficientă a crizei economice și relansarea neîntîrziată a **economiei naționale** este o sarcină prioritară a Guvernului. Creșterea economică înregistrată în ultimii ani a fost bazată pe

politicile economice stimulative a activității de antreprenoriat, de îmbunătățire a climatului de afaceri și de sporire a atractivității investiționale a țării. Elemente-cheie în acest proces au fost menținerea stabilității macroeconomice și promovarea politicilor monetare și bugetar-fiscale echilibrate. Rămînem fideli acestor abordări și sîntem hotărîți să aplicăm măsuri suplimentare în acest context.

În această ordine de idei, în primele ședințe ale noului Executiv vor fi eliminate sau suspendate reglementările administrative excesive pentru activitatea economică, inclusiv cele ce vizează importul și exportul. Vor fi radical reduse termenele de eliberare a autorizațiilor și licențelor pentru activitatea economică, iar orice caz de reținere din vina funcționarilor statului va fi aspru pedepsit. Succesul acestei acțiuni depinde și de implicarea comunității de afaceri și a patronatelor, iar Guvernul mizează și va încuraja această atitudine.

În același context, ne vom preocupa de optimizarea reglementării de stat a activității de întreprinzător în scopul delimitării clare a funcțiilor de control ale diferitor organe.

Guvernul este îngrijorat de deficiențele evidente ale mediului concurențial din țară și, în măsura competențelor, va acționa în scopul eliminării acestor carențe. Totodată, elaborarea modificărilor legislative necesare pentru asigurarea unei competiții economice reale pe piața țării va fi una dintre prioritățile activității normative a Guvernului.

Este necesar să fie asigurată stabilitatea macroeconomică în țară. În acest context, în comun cu Banca Națională a Moldovei vom

asigura nivelul adecvat de stabilitate a prețurilor, vor fi promovate politici bugetar-fiscale și monetare stimulatorii pentru creșterea economică și activitatea investițională, inclusiv menite să favorizeze exporturile și să faciliteze accesul sectorului real al economiei la lichidități financiare necesare pentru desfășurarea activităților economice.

Recesiunea economică și necesitatea onorării obligațiilor sociale ale statului impun revizuirea cadrului de cheltuieli al bugetului public național. În acest context, vom continua optimizarea cheltuielilor publice neprioritare. Deși acest fapt a provocat o rezistență acerbă din partea unor conducători ai autorităților publice locale și o politizare inadecvată, vom reduce cu minimum 20% cheltuielile bugetare legate de întreținerea administrației publice la nivel central și local. Aceste reduceri nu vor viza în nici un fel salariile angajaților din sfera socială, inclusiv ale pedagogilor și medicilor.

În calitate de măsură de susținere a economiei în perioada crizei, Guvernul va menține volumul planificat de investiții publice în infrastructură, efectul acestora fiind unul multiplicator. Vor continua reabilitarea rețelei de drumuri publice, construcția noilor gazoducte și sisteme de aprovizionare cu apă și canalizare. În pofida situației politice instabile, Guvernul va depune toate eforturile pentru implementarea proiectelor investiționale private deja lansate și atragerea unor investiții noi.

O atenție sporită va fi acordată relansării sectorului real al economiei țării și susținerii producătorilor autohtoni. Protejarea

acestora de concurența neloială și crearea condițiilor favorabile pentru exportul mărfurilor și serviciilor din țară constituie pilonii acestor politici. În vizorul Executivului se vor afla ramurile preponderent afectate de criza economică, inclusiv transporturile, construcțiile, producerea industrială destinată exportului.

O atenție deosebită se va atrage sectorului agrar. Acest sector reprezintă ramura în care este angajată cea mai mare parte a forței de muncă din țară, totodată performanțele agriculturii continuă să fie inferioare celor așteptate. Această discrepanță a raportului efort- randament în ramura agriculturii influențează negativ situația economică din țară și constituie un impediment serios pentru creșterea bunăstării populației rurale și pentru asigurarea securității alimentare a statului nostru. Guvernul va acționa în vederea facilitării accesului produselor agricole pe piețele externe și va impulsiona implementarea proiectelor menite să diminueze vulnerabilitatea agriculturii față de factorii climaterici.

O prioritate evidentă pentru activitatea Guvernului va constitui și asigurarea securității energetice a țării. Criza regională a gazelor este departe de soluționare finală, existînd pericolul real pentru repetarea acesteia. Guvernul va ține cont de aceste probleme și va întreprinde toate acțiunile pentru asigurarea unui grad adecvat al securității energetice a țării.

Una dintre îngrijorările esențiale ale Guvernului se referă la situația sistemului de termoficare din țară. Există pericolul iminent pentru funcționarea acestui sistem în următorul sezon de încălzire, iar

soluțiile viabile pentru depășirea acestei probleme urmează a fi identificate de autoritățile publice locale în cel mai restrâns termen. Guvernul va avea o atitudine cooperantă cu administrațiile publice locale, care sunt chemate să întreprindă măsuri urgente de remediere a situației din acest domeniu.

Pe lângă efectele negative pe care le are situația de instabilitate politică din țară asupra economiei, cele mai grave consecințe ar putea fi resimțite în **sectorul social**. Politicile accentuat sociale promovate în ultimii ani pot fi sustenabile doar în condițiile funcționării eficiente a economiei și a tuturor structurilor de stat. În aceste condiții extreme, Guvernul este hotărât să continue consolidarea statului social și, pe durata mandatului, va asigura nivelul necesar de asigurare și asistență socială a populației. Ne vom concentra atenția asupra prevenirii marginalizării celor mai vulnerabile categorii ale populației prin eficientizarea și o mai bună direcționare a prestațiilor de asistență socială. Vor fi extinse capacitățile serviciilor sociale adresate persoanelor în nevoie. Începând cu 1 iulie 2009 va fi implementată următoarea etapă a Legii cu privire la ajutorul de stat, prin care va fi mărit numărul beneficiarilor de această asistență. Va fi asigurată achitarea la timp a pensiilor, indemnizațiilor și tuturor plăților sociale garantate de stat.

O atenție deosebită va fi acordată pieței forței de muncă și problemelor majore cu care se confruntă cetățenii rămași fără locuri de muncă și cei reveniți în țară de la munca peste hotare. Acțiunile Guvernului în această direcție vor fi orientate spre oferirea unui grad

mai înalt de protecție socială a șomerilor, instruirea și reprofilarea profesională. Împreună cu sindicatele vor fi elaborate și întreprinse măsuri urgente de asigurare a unui nivel adecvat de protecție a intereselor salariaților.

Cea mai semnificativă cotă a cheltuielilor publice este destinată domeniului social, în particular educației și ocrotirii sănătății. Spre deosebire de sectorul administrativ, în care vor fi aplicate măsuri radicale de optimizare a cheltuielilor, inclusiv prin revederea statelor-tip și reducerea de unități, în acest domeniu vital pentru cetățenii țării vor fi menținuți parametrii de finanțare și va fi asigurată o dezvoltare dinamică. În același timp, toți profesorii, medicii, lucrătorii din domeniul culturii și orice alt salariat din sfera bugetară va fi remunerat în strictă corespundere cu legislația în vigoare. Mai mult decât atât, în condițiile reinstaurării stabilității politice în țară și revenirii la starea normală de lucruri în stat, toate etapele de majorare a salariilor prevăzute în legislația actuală vor fi implementate la timp.

Guvernul va asigura buna funcționare a sistemului de educație, desfășurarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ în conformitate cu planurile de admitere aprobate și începerea normală a anului de studii. Pe durata vacanței va fi organizată odihna copiilor în multiplele tabere restaurate în ultimii ani.

Va fi asigurată funcționarea stabilă a sistemului de ocrotire a sănătății, inclusiv vor fi intensificate măsurile profilactice pentru protejarea antiepidemică a cetățenilor statului. În scopul asigurării unui acces mai sporit al populației la produsele farmaceutice, Guvernul va

revedea politica de formare a prețurilor de comercializare a medicamentelor, reducând cota admisă a adaosului comercial și asigurând un control riguros al funcționării pieței farmaceutice în țară.

Guvernul va continua implementarea politicilor de susținere a **tineretului**. O atenție sporită va fi acordată încadrării în câmpul de muncă a absolvenților instituțiilor de învățământ din țară. Vor fi finanțate în continuare programele de abilitare economică a tinerilor și de asigurare cu spațiu locativ a tinerilor specialiști angajați în sfera bugetară în localitățile rurale.

Mandatul Guvernului este extrem de redus în timp, dar viziunea echipei guvernamentale nu se reduce la perioada de pînă la alegerile parlamentare anticipate. Toate acțiunile executivului au ca scop continuarea edificării Republicii Moldova ca stat independent și suveran, continuarea implementării planurilor strategice de dezvoltare economico-socială a țării și depășirea situației de criză cu cele mai reduse costuri sociale. Această misiune este una dificilă, dar realizabilă în condițiile conștientizării de către întreaga societate a problemelor cu care se confruntă țara noastră la momentul actual. Guvernul solicită sprijinul societății civile și cheamă toate forțele politice patriotice din țară să-și conjuge eforturile pentru consolidarea și prosperarea statului nostru.